

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

RELATIONSHIP BETWEEN INNOVATIVE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS
AND EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE IN UDON THANI 4

ปรีชา บุญจิต¹, และอมรทิพย์ เจริญผล²

PREECHA BUNJIT¹, AND AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: January 1, 2023

Revised: January 17, 2023

Accepted: May 11, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลของสถานศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 291 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ผู้วิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

^{1,2} นักศึกษาและอาจารย์สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

Student and lecturer of Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the level of innovative leadership of school administrators; 2) to study the relationship between innovative leadership of administrators and school effectiveness. The sample consisted of 291 administrators and teachers using multistage random sampling. The research tools were questionnaires with a 5-point estimation scale with a precision between 0.67–1.00 and a confidence value of 0.98. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Pearson's simple correlation coefficient, the researcher found that 1) innovative leadership of school administrators. Overall, it was at a high level. 2. Educational institution effectiveness. 3. Innovative leadership of school administrators was related to school effectiveness. Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Innovative leadership, Administrator, School effectiveness

บทนำ

โลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based Society and Economy) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมาก จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าการบริหารจัดการศึกษาก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการจึงจะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเนื่องจากวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงวิชาชีพหนึ่ง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีความเป็น “มืออาชีพ” จึงจะทำให้การศึกษาบรรลุความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึงจะนำไปสู่การจัดและการบริหารสถานศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเข้าสู่ยุคนวัตกรรมที่ดังกล่าวและแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ที่เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติได้ระบุสาระสำคัญในหมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตรา 64 โดยระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจ และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม และมาตรา 65 ยังระบุอีกว่า ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพหากมีการดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าวจะทำให้เกิดเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 1) ทั้งนี้ การพัฒนา

นวัตกรรมกรรมนำจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่เข้มแข็งให้เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับระบบสังคมเศรษฐกิจโลก ซึ่งนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการศึกษาหลายประการ เนื่องจากในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาในบางเรื่อง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาก็มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ศศิประภา ชัยประสิทธิ์, 2553, หน้า 60)

นวัตกรรมเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่เข้มแข็งเป็นองค์การยุคใหม่ปรับปรุงตัวตามยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ความอยู่รอด การเจริญเติบโต และการสร้างสมรรถนะในการแข่งขันอย่างยั่งยืน สภาวิชาการดังกล่าวไม่ได้จำเพาะแต่อยู่ในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น การบริหารจัดการที่เกี่ยวกับสาธารณะในยุคโลกาภิวัตน์นี้ก็ต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพในการทำให้กิจการดำเนินไปด้วยดีและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วอย่างไร้พรมแดน และกระทบกระเทือนไปทุกกิจการ ไม่เว้นแม้แต่ด้านการจัดการศึกษาที่จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2557, หน้า 228 – 233) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งนวัตกรรมการจัดการ นวัตกรรมการทำงาน และนวัตกรรมการนำโดยจึงให้ผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำความรู้ทักษะ กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและการจัดการศึกษาโดยมีพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรมด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการแสดงบทบาทและหน้าที่เชิงนวัตกรรม และด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม (ฐิตินันท์ นันทะศรี, 2563, หน้า 97)

ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีระบบ โดยมุ่งหวังไปที่การเกิดความเสมอภาค คุณภาพและความเท่าเทียมในวงการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำของผลผลิตด้านการศึกษา มีการกล่าวถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วโลก ซึ่งองค์การยูเนสโก (Grisay & Mahlek, 1991, p. 48) ได้กำหนดการวางแผนการศึกษาว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบไปด้วยมิติที่สัมพันธ์กัน 3 มิติ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ คุณภาพของทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) กระบวนการสอน (teaching process) ได้แก่ คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 3) ปัจจัยส่งออก (output) ได้แก่ คุณภาพของผลผลิต ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ Coombs (1991, pp. 22-23) ก็ได้สนับสนุนแนวความคิดนี้

ว่า คุณภาพของการจัดการศึกษา หมายถึง เนื้อหา วิธีสอน การจัดกระบวนการทางการศึกษา การพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษาจนส่งผลให้เกิดนวัตกรรมจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้

ในช่วงที่ผ่านมาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลกระทบไปทั่วโลกไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ ด้านกีฬา ด้านการเกษตรกรรม รวมไปถึงด้านการศึกษา ซึ่งการบริหารงานในสถานศึกษา รวมไปถึงสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ในช่วงแรกของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ไม่มีการเรียนการสอนทำให้นักเรียนขาดการเรียนรู้มากกว่าปกติซึ่งผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยทุกวิชาในปีการศึกษา 2563 อยู่ที่ร้อยละ 39.54 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4, 2563, หน้า 21-24) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้ตั้งเป้าหมายไว้และยังส่งผลถึงการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารงานในสถานศึกษาโดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัล (Digital disruption) มาขับเคลื่อนการบริหารงานในสถานศึกษาที่เปลี่ยนไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม และนำเทคโนโลยีสื่อต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่นการเสริมบทเรียนโดยสร้างสถานการณ์จำลองห้องเรียนเสมือน (Virtual classroom) และโลกเสมือนจริง (Metaverse) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยทุกวิชาในปีการศึกษา 2564 อยู่ที่ร้อยละ 43.84 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4, 2565, หน้า 11-12)

จากความสำคัญและปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในอุดรธานี เขต 4 เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีศักยภาพตามเหมาะสมกับสถานศึกษาและเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการวิจัย และทำการ สังเคราะห์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ดังตารางที่ 1 ในบทที่ 2 และผู้วิจัยใช้ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 28-121) ทั้ง 4 ด้าน สรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,424 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,297 คน จากสถานศึกษา 143 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการงานวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี มอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 291 คน รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สถานศึกษาจำนวน 103 แห่ง ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยเทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากรขนาดสถานศึกษา แล้วสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลาก

ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 291 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 105 คน และครูผู้สอน 186 คน ได้จากการสุ่มแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยเทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากรของสถานศึกษา แล้วสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ จากการทบทวน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert's scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 82) แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1) สอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert's scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 82) จำนวน 60 ข้อ

2) แบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert's scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 82) จำนวน 40 ข้อ

2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์และใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างและสร้างเครื่องมือจากทฤษฎี หลักการ แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 นำแบบสอบถามสร้างขึ้น จากการพัฒนาแบบสอบถามการพัฒนาตัวบ่งชี้

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (ฐิตินันท์ นันทะศรี, 2563) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

2.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์

2.2.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

คุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง เหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำ โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังต่อไปนี้

2.2.5.1 นางอ้อยทิพย์ สุรภักดิ์ ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

2.2.5.2 นางลักษณศิริ คำภูแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนกลางใหญ่นิโรธรังสีอุปถัมภ์ วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

2.2.5.3 นายโสภณ พรหมพลจรัส ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านผือพิทยาคม วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67–1.00

2.2.7 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบาค (α) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.989

2.2.8 จัดพิมพ์เอกสารฉบับจริง นำไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชธานี
2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เพื่อขอความร่วมมือสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามคืน ได้คืนมา 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
- 4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 นำแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มาตรวจให้คะแนนตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556, หน้า 82) แสดงระดับ 5 ระดับ โดยกำหนด ดังนี้

4.3.1 เกณฑ์ในการตอบแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ในแต่ละข้อคำถามในระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม/ประสิทธิผล อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม/ประสิทธิผล อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม/ประสิทธิผล อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม/ประสิทธิผล อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม/ประสิทธิผล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4.3.2 การแปลผลคะแนนสำหรับวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

4.51–5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3.3 การแปลผลคะแนนสำหรับวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

4.51–5.00 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3.4 การแปลผลค่าการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลค่า ความหมายดังนี้ (ชูศรี วงศ์ธนะ, 2560, หน้า 314)

0.90 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก

0.70–0.89 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

0.30–0.69 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

0.30 ลงมา หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตอบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม	4.43	0.22	มาก
2	ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม	4.46	0.19	มาก
3	ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.44	0.23	มาก
4	ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม	4.47	0.19	มาก
5	ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม	4.45	0.20	มาก
รวม		4.45	0.02	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.02) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.19) รองลงมาคือด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.19) และด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.20) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.22)

ตาราง 2 ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประสิทธิผล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	งานวิชาการ	4.42	0.22	มาก
2	งบประมาณ	4.44	0.22	มาก
3	งานบุคคล	4.45	0.20	มาก
4	งานบริหารทั่วไป	4.43	0.24	มาก
รวม		4.44	0.02	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.2) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.20) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.22) และด้านบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.24) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.22)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ตัวแปร	X	X1	X2	X3	X4	X5	Y	Y1	Y2	Y3	Y4
X	----	950**	912**	915**	919**	906**	897**	624**	880**	885**	808**
X1		---	753**	755**	777**	769**	874**	621**	864**	840**	789**
X2			---	804**	825**	781**	801**	532**	791**	802**	731**
X3				---	800**	786**	785**	532**	768**	784**	712**
X4					---	796**	819**	580**	797**	803**	738**
X5						---	798**	571**	780**	795**	700**
Y							---	793**	928**	949**	888**
Y1								---	629**	647**	543**
Y2									---	911**	770**
Y3										---	835**
Y4											---

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวก ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .897$) ส่วนภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมระหว่างตัวแปรทั้ง 5 ด้าน และประสิทธิผลของสถานศึกษาระหว่างตัวแปรทั้ง 4

ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูงมาก ($r = .532 - .949$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามผลการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม รองลงมาคือด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม และด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นมิตร ไม่ถือตัวเป็นกันเองกับครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ทำให้ครูผู้สอนเชื่อมั่นและมีความมั่นใจในการริเริ่มคิดใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการชั้นเรียนให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรลภา พจนารถ (2563, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อความสำเร็จในการแข่งขันขององค์กรในศตวรรษที่ 21 พบว่า ศักยภาพของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านที่สร้างกลไกหลักในการดำเนินกลยุทธ์และด้านการพัฒนาองค์กร สร้างอิทธิพลและส่งผลต่อศักยภาพในการแข่งขันในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกอยู่ในระดับมาก โดยผู้นำองค์กรต้องเปลี่ยนผ่านตนเองจากผู้นำองค์กรในแบบดั้งเดิมและการยึดติดกับกลยุทธ์เดิมสู่ความเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมการได้เปรียบทางการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 หมายถึงความยั่งยืนในบริบทของความก้าวหน้าในการดำเนินธุรกิจและได้ผลลัพธ์ทางธุรกิจเชิงเศรษฐกิจ รายได้ขององค์กรที่ก้าวหน้า และบริบทของความสามารถทางการควบคุมผลประโยชน์และบุคคลกรขององค์กรให้สัมฤทธิ์ผลในทุกด้าน ผู้ประกอบการในฐานะผู้นำองค์กรยุคใหม่จะต้องเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมเทคโนโลยี และมีภาวะความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมต้องมีทักษะด้านเป็นผู้นำองค์กรเชิงปฏิจวัติเพื่อสร้างแนวคิด ด้านคิดค้นนวัตกรรมด้วยองค์ประกอบตามภาวะผู้นำเชิงทฤษฎี และความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม ที่จะสร้างนวัตกรรมทางความคิดความสามารถในการจัดการนวัตกรรม และการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคแห่งเทคโนโลยี เพื่อจะสามารถก้าวข้ามผ่านการแข่งขันสู่ความสำเร็จในธุรกิจอย่างยั่งยืนและสามารถต่อยอดทางการค้าในด้านผลิตภัณฑ์และความมั่นคงขององค์กรได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการใช้นวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำองค์การไปสู่เป้าหมายของความสำเร็จ สร้างความเปลี่ยนแปลง พัฒนา เพิ่มศักยภาพการทำงานของครูผู้สอน และยังเป็นแบบอย่างนำทางให้ครูผู้สอนเกิดความต้องการเปลี่ยนแปลง อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงที่สุด

2. ประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านบริหารงานบุคคล รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไปและด้านวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานบริหารงานบุคคลเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยตรง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผล โดยเริ่มจากการพัฒนาทักษะด้านนวัตกรรมให้ครูผู้สอนก่อนแล้วจึงค่อยนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของของอรพรรณ ดุจจินดา (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนวัดปทุมวนาราม โดยใช้อรพรรณโมเดล จากการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนวัดปทุมวนารามโดยใช้อรพรรณโมเดลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย คำผล (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบคุณภาพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จากการศึกษา พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี ประทุม (2559, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน โดยรวมและรายด้านนั้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนด ความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ บรรลุตามเป้าหมายของเกณฑ์ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีความเกี่ยวข้องเนื่องถึงการดำเนินงาน บุคคล และ ผู้รับบริการ ตามกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา

3. สัมประสิทธิ์สัมพันธระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .897$) ส่วนภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมระหว่างตัวแปรทั้ง 5 ด้าน และประสิทธิผลของสถานศึกษาระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .532 - .949$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางถึงสูงมาก ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษาแต่ละด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในยุคหลังการแพร่ระบาดของโรค Covid 19 สถานศึกษาต่างปรับตัวใช้เทคโนโลยีและคิดนวัตกรรมขึ้นมาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในช่วงนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำนวัตกรรมก็จะทำให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผลตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ailin and Lindgren (2008, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สนับสนุนให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำ ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม เป็นกลไกที่สำคัญที่ทำให้้องค์การประสบความสำเร็จ

ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมจะต้องมีพันธสัญญาที่มุ่งมั่นในการริเริ่มการเป็นภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม ซึ่งจะได้รับมุ่งเน้นสนับสนุนภาวะผู้นำในเชิงกลยุทธ์จากกิจกรรมนวัตกรรมขององค์กร มีบทบาทในระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการด้านนวัตกรรมมีเทคนิคในการจัดการนวัตกรรม และการมีเครือข่ายและด้านพันธมิตรนวัตกรรม และความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Virgile Chassagnon (2015, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความเกี่ยวข้องของการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม มีความสัมพันธ์กับประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมในระดับสูง รองลงคือด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านจูงใจบุคลากร ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือการตระหนักถึงหน้าที่เชิงนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง จัดทำแผนปฏิบัติการ ระบุวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน มีแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่ทำได้ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นไปตามภาพอนาคตที่วาดไว้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมสัมมนา ในเรื่องทักษะนวัตกรรมให้ครูผู้สอนในโรงเรียน เพื่อสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง มีการสำรวจปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยสร้างนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพใช้ในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 สถานศึกษา ต้องทำการวิเคราะห์ Swot ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกสถานศึกษา โดยระดมสมองทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อ กำหนดกลยุทธ์หรือนวัตกรรมทางการบริหารที่เป็นเลิศ ใช้แก้จุดอ่อนของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเปิดเผยข้อมูลด้านการใช้งบประมาณ ให้บุคลากรในสถานศึกษารับทราบโดยทั่วกัน และรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาโอกาสการพัฒนาตนเองและสถานศึกษา

1.6 งานวิชาการ ต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้เกิด เป้าประสงค์ ตามที่ระบุไว้ในแผน

1.7 งานบริหารทั่วไป ต้องมีการวางแผนงานประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อควบคุม ระบบภายใน ในการบริหารงานการศึกษา

1.8 งานบริหารบุคคล ควรมีโครงการพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากร ในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอด

1.9 งานงบประมาณ ต้องมีการจัดทำแผนประจำปีซึ่งเป็นแผนการใช้เงินของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และมีงบประมาณเพื่อทำโครงการพิเศษที่ไม่อยู่ในแผนในกรณีฉุกเฉิน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยแยกตามขนาดของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำแบบ New normal ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์
- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- แพร่ภา พจนารณ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อความสำเร็จในการแข่งขันขององค์กรในศตวรรษที่ 21. ดุษฎีนิพนธ์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต: กรุงเทพฯ.
- ยุวดี ประทุม. (2559). ปัจจัยบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิประภา ชัยประสิทธิ์. (2553). องค์การแห่งนวัตกรรม” ทางเลือกของผู้ประกอบการยุคใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. 2563. ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปีการศึกษา 2563. (อุดรธานี : กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานฯ).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
- อรรถพรณ ดุจจินดา. (2558). ประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนวัดปทุมวนารามโดยใช้อรรถพรณโมเดล. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 42-56.
- เอกชัย คำพล. (2558). การบริหารระบบคุณภาพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- A. M., & Lindgren, P. Abdullah. (2008). Conceptualizing strategic innovation leadership. Journal of Knowledge Globalization.
- Coombs. (1991). *Thinking Seriously About Curriculum integration*. Burnaby, BC: Simon Fraser University, Tri- University Integration Project
- Virgile Chassagnon. (2015). *The relevance of innovation leadership for environmental benefits*. Technological Forecasting and Social Change, 194-207.

